

Υπόθεση C-740/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

2 Δεκεμβρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Itä-Suomen hovioikeus (Φινλανδία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

30 Νοεμβρίου 2022

Προσφεύγουσα:

Endemol Shine Finland Oy

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως της 30ής Νοεμβρίου 2022

[παραλειπόμενα]

ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΥΣΑ: Endemol Shine Finland Oy (στο εξής: εταιρία)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Αίτηση παροχής πληροφοριών

Απόφαση του Itä-Suomen hovioikeus (εφετείου ανατολικής Φινλανδίας)

Αντικείμενο της διαφοράς

- 1 Η υπόθεση αφορά ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1 και του άρθρου 4, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων). Ειδικότερα, αφορά το κατά πόσον η προφορική παροχή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συνιστά επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 2, του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων. Περαιτέρω, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον η πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα συμβιβάζεται με το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνεται στον Γενικό Κανονισμό για την

Προστασία Δεδομένων κατά τον τρόπο που προβλέπεται στο άρθρο 86 του κανονισμού, όταν από το μητρώο φυσικών προσώπων που τηρείται σε ένα δικαστήριο παρέχονται απεριορίστως πληροφορίες σχετικά με αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων ή εγκληματικές πράξεις οι οποίες αφορούν φυσικά πρόσωπα, και, κατόπιν αιτήματος, οι πληροφορίες διαβιβάζονται προφορικά στον αιτούντα.

Κρίσιμα πραγματικά περιστατικά

- 2 Η εταιρία ζήτησε προφορικά από το Etelä-Savon käräjäoikeus (πρωτοβάθμιο δικαστήριο του νότιου Savo, Φινλανδία) πληροφορίες που αφορούσαν τυχόν εκκρεμείς ή περατωθείσες ποινικές διαδικασίες κατά φυσικού προσώπου. Όπως αναφέρει το εθνικό δικαστήριο, τα στοιχεία ζητήθηκαν προκειμένου να διαπιστωθεί το περιεχόμενο ποινικού μητρώου ατόμου συμμετέχοντος σε διαγωνισμό.

Επεξεργασία της αιτήσεως παροχής πληροφοριών από το Käräjäoikeus

- 3 Όπως επεσήμανε το εθνικό δικαστήριο, ο λόγος που επικαλέστηκε η εταιρία για την επεξεργασία των δεδομένων δεν εμπίπτει στους λόγους που προβλέπονται για την επεξεργασία αποφάσεων ποινικών διαδικασιών ή εγκληματικών πράξεων στο άρθρο 7 του κεφαλαίου 2 του Tietosuojalaki (νόμου περί προστασίας δεδομένων). Ως εκ τούτου, το Käräjäoikeus έκρινε ότι έπρεπε να απορριφθεί το αίτημα της εταιρίας για κοινοποίηση των εν λόγω δεδομένων, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι επρόκειτο για δημόσιες αποφάσεις ή πληροφορίες κατά την έννοια του Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa (νόμου περί του δημόσιου χαρακτήρα των δικαστικών διαδικασιών ενώπιον των τακτικών δικαστηρίων). Κατά το εθνικό δικαστήριο, επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα συνιστούσε και η αναζήτηση στα πληροφοριακά συστήματα του εθνικού δικαστηρίου, συνεπώς οι αιτηθείσες πληροφορίες δεν θα μπορούσαν να είχαν γνωστοποιηθεί ούτε προφορικά. Περαιτέρω, σημειωνόταν ότι ούτε η συμβατική συμφωνία αυτή καθαυτή συνιστά επαρκή λόγο για την επεξεργασία αποφάσεων ποινικών διαδικασιών ή εγκληματικών πράξεων. Για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω, το εθνικό δικαστήριο απέρριψε την αίτηση της εταιρίας για παροχή πληροφοριών.
- 4 Κατά της απόφασεως του Käräjäoikeus η εταιρία άσκησε προσφυγή ενώπιον του Itä-Suomen hovioikeus. Στην προσφυγή της επικαλέστηκε, μεταξύ άλλων, ότι η ικανοποίηση αιτήματος προφορικής παροχής πληροφοριών σχετικά με τυχόν εκκρεμείς και περατωθείσες ποινικές διαδικασίες δεν συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά το άρθρο 4, σημείο 2, του κανονισμού. Το Hovioikeus έκανε δεκτή την προσφυγή της εταιρίας για συνέχιση της δίκης.

Εφαρμοστές νομοθετικές διατάξεις

Το δίκαιο της Ένωσης

- 5 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων, ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται στην εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης. Κατά το άρθρο 4, σημείο 2, του ίδιου κανονισμού, ως «επεξεργασία» ορίζεται κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή.
- 6 Κατά το άρθρο 86, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε επίσημα έγγραφα που κατέχει δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον μπορούν να κοινοποιούνται από την εν λόγω αρχή ή φορέα σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται η δημόσια αρχή ή ο φορέας, προκειμένου να συμβιβάζεται η πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα με το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του εν λόγω κανονισμού.

Διατάξεις του εθνικού δικαίου

Νομοθετικές διατάξεις σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

- 7 Μετά την έναρξη ισχύος του του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων θεσπίστηκε στη Φινλανδία ο νέος Tietosuoja laki (νόμος περί προστασίας δεδομένων). Κατά το άρθρο 1 του νόμου αυτού, ο νόμος διευκρινίζει και συμπληρώνει τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων και την εφαρμογή του σε εθνικό επίπεδο. Κατά το άρθρο 2 του νόμου περί προστασίας δεδομένων, πεδίο εφαρμογής του νόμου είναι το προβλεπόμενο στο άρθρο 2 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων.
- 8 Κατά το άρθρο 28 του νόμου περί προστασίας δεδομένων, όσον αφορά το δικαίωμα για παροχή στοιχείων από τα μητρώα φυσικών προσώπων που τηρούν οι αρχές και για την κάθε είδους γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα μητρώα φυσικών προσώπων που τηρούν οι αρχές, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί του δημόσιου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των αρχών.

- 9 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του Laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä 5.12.2018/1054 (νόμου για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ποινικές υποθέσεις που αφορούν τη διατήρηση της εθνικής ασφάλειας 5.12.2018/1054) ο νόμος εφαρμόζεται για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές, οσάκις πρόκειται, μεταξύ άλλων, για ποινικές διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων. Εντούτοις, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, ο νόμος εφαρμόζεται μόνο για επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια της παραγράφου 1, εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη, ή εφόσον τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία αποτελούν ή προορίζονται να αποτελέσουν το περιεχόμενο μητρώου ή μέρος αυτού. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, του ίδιου νόμου, όσον αφορά το δικαίωμα για παροχή στοιχείων από τα μητρώα φυσικών προσώπων που τηρούν οι αρχές και για την κάθε είδους γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα μητρώα φυσικών προσώπων που τηρούν οι αρχές, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί του δημόσιου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των αρχών.

Νομοθετικές διατάξεις σχετικά με τον δημόσιο χαρακτήρα

- 10 Κατά το άρθρο 1 του Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa 30.3.2007/370 (νόμου περί του δημόσιου χαρακτήρα των δικαστικών διαδικασιών ενώπιον των τακτικών δικαστηρίων 30.3.2007/370), οι διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων και οι δικογραφίες είναι δημόσιες, εκτός αν ορίζεται άλλως στον ίδιο ή σε άλλο νόμο. Κατά το άρθρο 4 του ίδιου νόμου, δημόσια είναι τα στοιχεία που αφορούν το δικαστήριο το οποίο επιλήφθηκε της υπόθεσης, το ακριβές είδος αυτής, τη διαδικασία, τον χρόνο και τον τόπο της επ' ακροατηρίου συζήτησεως, καθώς και τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την ταυτοποίηση των διαδίκων. Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 2, του νόμου, κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να λαμβάνει πληροφορίες από δημόσιους φακέλους δικογραφιών. Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, του νόμου, σχετικά με το είδος και τον τρόπο παροχής πληροφοριών από δικογραφίες, εφαρμόζεται η ρύθμιση που προβλέπεται στο άρθρο 16 του Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 (νόμου περί του δημόσιου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των αρχών 21.5.1999/621).
- 11 Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, του νόμου περί του δημόσιου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των αρχών, η αίτηση για παροχή πληροφοριών σχετικά με το περιεχόμενο φακέλου πρέπει να είναι τόσο συγκεκριμένη, ώστε να επιτρέπει στις αρχές να διαπιστώσουν ποιον φάκελο αφορά η αίτηση. Ο αιτών τις πληροφορίες οφείλει, με τη βοήθεια του βιβλίου εισερχομένων και άλλων αρχείων, να διευκολύνει την εξακρίβωση του φακέλου από τον οποίο ζητούνται οι πληροφορίες. Ο αιτών τις πληροφορίες δεν είναι υποχρεωμένος να γνωστοποιεί τα στοιχεία ταυτότητάς του ούτε να αιτιολογεί την αίτησή του, εκτός αν η γνωστοποίηση ή η αιτιολογία είναι απαραίτητη για την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που έχει απονεμηθεί στις αρχές ή προκειμένου να διευκρινιστεί κατά πόσον υφίσταται δικαίωμα του αιτούντος για λήψη πληροφοριών που αφορούν το

περιεχόμενο του φακέλου. Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 2, εκτός αν προβλέπεται άλλως από ειδική διάταξη νόμου, ο αιτών πληροφορίες που περιέχονται σε φάκελο ο οποίος πρέπει να παραμείνει εμπιστευτικός, ή περιλαμβάνονται σε μητρώο φυσικών προσώπων που τηρείται από δημόσια αρχή ή σε οποιοδήποτε άλλο αρχείο με πληροφορίες η παροχή των οποίων επιτρέπεται μόνον υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, οφείλει να αναφέρει τον σκοπό για τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν οι πληροφορίες, να γνωστοποιεί τις λοιπές περιστάσεις που είναι απαραίτητες προκειμένου να εξακριβωθεί αν πληρούται η προϋπόθεση για την παροχή των πληροφοριών και να παραθέτει επίσης, κατά περίπτωση, στοιχεία σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης της προστασίας των πληροφοριών.

- 12 Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, του νόμου περί του δημόσιου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των αρχών, οι πληροφορίες που αφορούν περιεχόμενο φακέλων παρέχονται προφορικά ή με παραμονή του φακέλου στην αρμόδια αρχή για έλεγχο, αντιγραφή ή διαβούλευση ή με χορήγηση αντιγράφου ή εκτυπωμένου αντιγράφου. Πληροφορίες που αφορούν δημόσιου χαρακτήρα περιεχόμενο των φακέλων παρέχονται με τον επιθυμητό τρόπο, εκτός αν αυτό συνεπάγεται υπερβολική επιβάρυνση της δημόσιας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της λόγω του μεγάλου αριθμού φακέλων ή δυσχέρειας στην παραγωγή αντιγράφων ή για οποιονδήποτε άλλο συναφή λόγο.
- 13 Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 3, του νόμου περί του δημόσιου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των αρχών, εκτός αν από ειδική διάταξη νόμου προβλέπεται άλλως, επιτρέπεται η χορήγηση πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα από το μητρώο φυσικών προσώπων δημόσιας αρχής σε μορφή αντιγράφου ή εκτυπωμένου αντιγράφου ή σε ηλεκτρονική μορφή, εφόσον βάσει των διατάξεων περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο λήπτης έχει δικαίωμα στην αποθήκευση και χρήση των πληροφοριών αυτών.

Η ανάγκη υποβολής της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως και το υπόβαθρο αυτής

- 14 Το Hovioikeus επιλήφθηκε υποθέσεως που αφορούσε την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για την έκδοση λυσιτελούς αποφάσεως επί της οποίας απαιτείται ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, του άρθρου 4, σημείο 2, και του άρθρου 86 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων.
- 15 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ως πράξη επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα νοείται η παροχή πρόσβασης από δικαστήριο σε έγγραφα της διαδικασίας που περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όταν η πρόσβαση αυτή τελείται μέσω της χορηγήσεως αντιγράφων σε δημοσιογράφους (απόφαση της 24ης Μαρτίου 2022, X και Z κατά Autoriteit Persoonsgegevens (C-245/20, ECLI:EU:C:2022:216, σημεία 37 έως 39).
- 16 Το Hovioikeus φρονεί ότι χρήζει ερμηνείας το κατά πόσον το άρθρο 2, παράγραφος 1, και το άρθρο 4, σημείο 2, του Γενικού Κανονισμού για την

Προστασία Δεδομένων έχουν την έννοια ότι η προφορική παροχή πληροφοριών για τυχόν εκκρεμείς ή περατωθείσες ποινικές διαδικασίες κατά φυσικού προσώπου συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπό το πρίσμα του κανονισμού. Το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού.

- 17 Στη Φινλανδία η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρχές ρυθμίζεται από τον νόμο περί προστασίας δεδομένων, πλην όμως δεν εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις οι περιορισμοί που ισχύουν συνήθως για την επεξεργασία δεδομένων λόγω του δημόσιου χαρακτήρα των δεδομένων που τηρούνται από τις αρχές, βάσει του άρθρου 28 του νόμου περί προστασίας δεδομένων και του άρθρου 2, παράγραφος 2, του νόμου για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων σε ποινικές υποθέσεις που αφορούν τη διατήρηση της εθνικής ασφάλειας. Επιχειρώντας να συμβιβάσει την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την αρχή της δημοσιότητας, το άρθρο 16 του νόμου περί του δημόσιου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των αρχών προβλέπει περιορισμό όσον αφορά την παροχή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπό μορφή αντιγράφου ή εκτυπωμένου αντιγράφου ή σε ηλεκτρονική μορφή από το μητρώο φυσικών προσώπων δημόσιας αρχής. Δεδομένου ότι το εν λόγω άρθρο δεν αφορά προφορική διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από το μητρώο φυσικών προσώπων της αρχής, δεν είναι σαφής ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να συμβιβαστούν τα χρήζοντα προστασίας δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με την αρχή της δημοσιότητας και πώς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σημαντικές πτυχές της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της προφορικής διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε μητρώο φυσικών προσώπων το οποίο τηρείται από δημόσια αρχή.

Προδικαστικά ερωτήματα

Αφού παρέσχε στους διαδίκους τη δυνατότητα να διατυπώσουν τη γνώμη τους επί του περιεχομένου της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, το Honvioikeus αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Συνιστά η προφορική διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, και του άρθρου 4, σημείο 2, του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων;
2. Μπορεί η πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα να συμβιβάζεται με το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 86 του κανονισμού, όταν από το μητρώο φυσικών προσώπων που τηρείται σε ένα δικαστήριο παρέχονται απεριορίστως πληροφορίες για αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων ή αξιόποινες πράξεις που αφορούν φυσικό πρόσωπο και ο αιτών ζητεί να του παρασχεθούν οι πληροφορίες προφορικά;

3. Έχει σημασία για την απάντηση στο δεύτερο ερώτημα το αν ο αιτών είναι εταιρία ή φυσικό πρόσωπο;

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ